

مسئله: تشبیب (اظهار عشق به زن بیگانه)

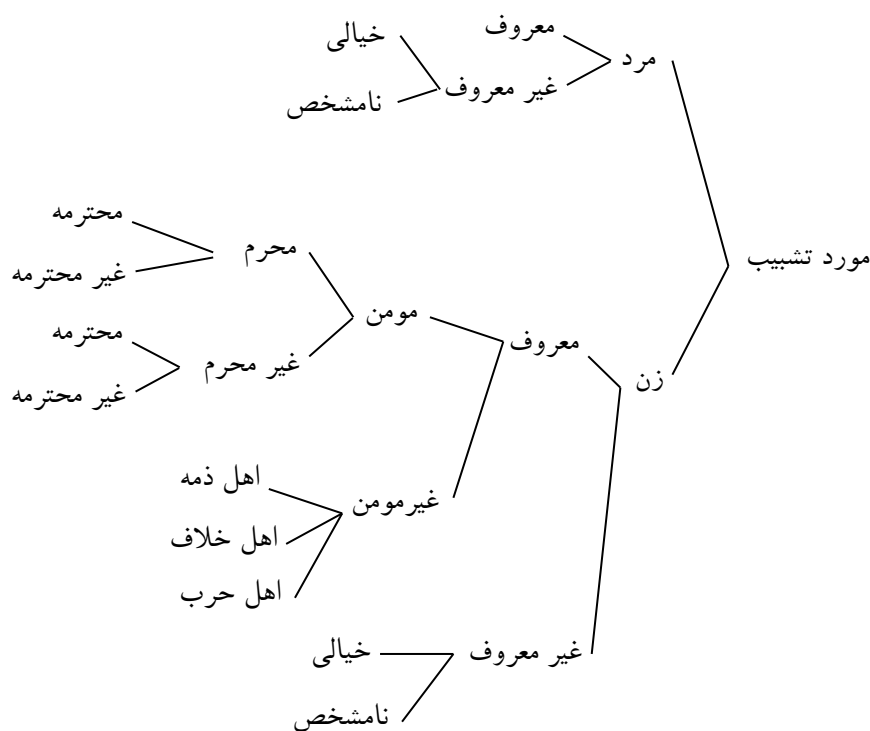
مرحوم شیخ در این باره می‌نویسد:

«التشبيب بالمرأة المعروفة المؤمنة المحترمة و هو كما في جامع المقاصد: ذكر محاسنها و إظهار شدة حبها

بالشعر حرام على ما عن المبسوط و جماعة، كالفاضلين و الشهيدين و المحقق الثاني.»^۱

ما می‌گوئیم:

۱. درباره این عنوان (که گفته‌اند از لفظ شباب اخذ شده است) باید توجه داشت که ظاهراً تشبیب فقط به اظهار عشق در قالب شعر گفته می‌شود^۲ ولی حکم مختص به شعر نیست چراکه این عنوان در دلیل شرعی وارد نشده است و ادله اقامه شده در مورد قالب‌های دیگر هم جاری است.
۲. قبل از طرح بحث باید توجه داشت که تشبیب گاه به اظهار عشق است و گاه به بیان محاسن فرد مورد تشبیب. طبیعی است که ادله مطرح شده در این دو مورد فرق دارد.
۳. تشبیب نسبت به انسان‌های مختلف فرض دارد. توجه شود که ممکن است گوینده تشبیب زن باشد و ممکن است گوینده تشبیب مرد باشد. اگر گوینده مرد باشد چنین تصویری را می‌توان ارائه کرد:

۱. کتاب المکاسب (للشیخ الأنصاری، ط - الحدیثه)، ج ۱، ص ۱۷۷.

۲. نهاییه / این اثیر، ج ۲، ص ۴۳۹. صحاح، ج ۱، ص ۱۵۱. مصباح المنیر، ص ۳۰۲.

۴. جامع المقاصد قیودی را در حرمت دخیل کرده است. ایشان می نویسد:

«قال فی جامع المقاصد: «المراد به: ذکر محاسنها و شدّة حیّتها، و نحو ذلك بالشعر، و يقال: النسب أيضا.» ثم قال ما ملخصه: «و إنما یحرم بقیود: ۱- كونها معینة معروفة و إن لم يعرفها السامع. ۲- كونها مؤمنة، فلا یحرم بنساء أهل الحرب. و أمّا نساء أهل الذمّة فظاهر التقیید بالمؤمنة یقتضی الحلّ، و الظاهر العدم، لأنّ النظر إلیهن بریبة حرام فهذا أولى. و نساء أهل الخلاف أولى بالتحريم. ۳- كونها محرّمة، أی فی الحال. و أمّا التشیب بالغلام فحرام علی کلّ حال.»^۱

۵. مرحوم صاحب جواهر علاوچ بر تشبیب نسبت به زن، تشبیب نسبت به پسر بچه را هم مطرح کرده است. می نویسد:

«أو غلام بلا خلاف أجدّه فیّه، بل الإجماع بقسمیه علیه. مضافا إلی ما فی الكتاب و السنة من تحريم إیذاء المؤمنین و إغراء الفساق بالامراة و الولد»^۲

۶. شهید اول در دروس می نویسد:

«و الغزل مع الأجنبيّة أی محادثتها و مراودتها و التشبیب بها معینة، و بالغلمان مطلقا. و یجوز التشبیب بنساء أهل الحرب.»

۷. در میان اهل سنت هم ظاهراً اجماعی بر حرمت تشبیب نامحرم و غلام وجود دارد.^۳

ایشان تشبیب زن نامعلوم و مرد نامعلوم را جایز دانسته اند.^۴

ایشان تشبیب همسر و جاریه را «ما لم یصف امضائها الباطنه او یذكر ما من حقّه الاسقاط» هم جایز دانسته اند.^۵

۸. گفته شده است که حنفیه تشبیب مرده را جایز دانسته اند. در این باره گفته شده است:

التغنی بأوصاف المرأة المیتة إن أوجبت هتكها كان حراما أيضا، لحرمة عرض المسلم حیّا كان أو میتا.^۶

۱. دراسات فی المكاسب المحرّمة، ج ۲، ص ۵۱۹.

۲. جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۴۹.

۳. دروس، ج ۳، ص ۱۶۳.

۴. الموسوعة الفقهیة، ج ۱۲، ص ۱۴.

۵. الموسوعة الفقهیة، ج ۱۲، ص ۱۴.

۶. الموسوعة الفقهیة، ج ۱۲، ص ۱۴.

۱. دراسات، ج ۲، ص ۵۲۲.